

LA FEMOSA

ARTESA DE LLEIDA



Jacinto Verdagner Pro

NOVEMBRE

NÚMERO 78

1986

PÒRTIC

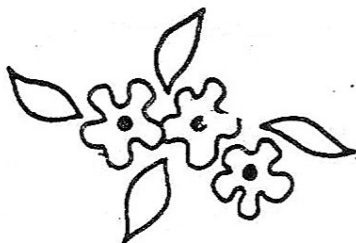
La funció d'una revista local com la nostra, és la d'informar de tot el que passa prop nostre, de la manera més objectiva possible, i la de recollir les opinions de tots aquells que, lliurement, volen manifestar la seva manera de veure o pensar sobre una o moltes de les qüestions que, en un poble, s'esdevenen o es plantegen.

Encara que moltes vegades les opinions dels nostres col·laboradors no són acceptades de bon grat per un bon nombre de lectors d'aquesta revista, pensem que no fóra bo ni per Artesa ni pel mateix dret de la llibertat d'expressió que, per la nostra part, exercíssim cap mena de censura o selecció dels articles que d'entrada, i presumiblement, penséssim que pugues sin ser polèmics.

Creiem, per altra part, que és bo qualsevol tipus de polèmica que pugui sorgir d'una opinió, desencertada o no, apareguda a les pàgines de LA FEMOSA, i creiem que és bo perquè tot pot ajudar (i de fet ajuda, encara que a poc a poc) que tots puguem exercir un autocontrol de les nostres reaccions més espontànies (o primàries, segons com es miri). A més a més quan algú publica una opinió per desafortunada que sembli, i signa amb el seu nom propi o amb un pseudònim (que tant d'una manera com de l'altra, el contingut de l'article, sempre és el mateix) tots tenim les portes obertes per a replicar amb contundència o amb suavitat aquestes o aquelles opinions que no

ens han agradat del tot.

Els que fem possible que aquests fulls surtin cada mes al carrer, ho fem només esperonats per la il.lusió de cervir els interessos culturals del nostre poble de la millor manrea possible. No caldria ni dir, és clar, que l'única manera que veiem possible de fer aquest servei, és posant LA FEMOSA a l'abast de tothom per a que hi puguin manifestar públicament la seva opinió, de crítica o de complaença, per a un millor apropament entre tots els homes i dones d'Artesa.



LA FEMOSA

• • REVISTA DE INFORMACIÓ LOCAL • •
EDITA AGRUPACIÓ CULTURAL "LA FEMOSA"
C. DEL CASTELL N. 23 ARTESA LLEIDA
DIPOSIT LEGAL N. L-264-1981
SEGONA EPOCA N.78 NOVEMBRE 1986

INDEX

	Pàgina
PORTIC	1
ETICA I RELIGIÓ.	4
TRES CULTURES (l'espardenya, la sabata i el bolígraf)	7
ENTRETENIMENTS	10
BARBARISMES.	12
COMIC.	13
DARRERA DEL MIRALL (continuació)	17
CONEGUEM LA NOSTRA FAUNA (l'oriol)	20
CENT ANYS DE "CANIGÓ".	23
L'HUMOR EL TROBAREU A LES PÀGINES	9, 19 i 22

Els articles i opinions que apareixen a les planes de LA FEMOSA, reflecteixen únicament l'opinió de llurs signants.

AMB EL SUPORT DE LA GENERALITAT

ÈTICA I RELIGIÓ

Encara que sigui d'una manera indirecta, m'ha arribat a l'orella una mena de polèmica (sense arribar a tant, però) en què algunes mares i pares s'han trobat discutint la necessitat que a les escoles d'Artesa s'ensenyés religió o bé, en lloc d'aquesta, ètica. Des de la meva posició, fàcil i còmoda, em sembla molt bé que els pares i mares es preocupin d'allò que creuen millor per als seus fills. Ja és un bon senyal. Cadascú sobre aquest aspecte, té la seva opinió més o menys formada i per això és bo que la manifestin. Això és precisament el que jo vull fer ara, encara que algú em pugui dir que en aquest enterrament jo no hi tinc candela. Ben cert que no; el que passa dins de les escoles a mi no m'incumbeix gens ni mica. Però bet-ho aquí que, en el darrer número de LA FEMOSA hi havia, a més a més d'un acudit, un article que tocava el tema i, aquest, encara que indiractament, em dóna peu a posar-hi cul-lerada.

Recordo bé que, quan jo anava a l'escola, estudiàvem a més a més del catecisme, Història Sagrada i tots els dissabtes a la tarda copiàvem, a la llibreta bona, l'evangeli que tocava a l'endemà tot il·lustrant-ho amb un dibuix: el mestre, després ens explicava el significat d'aquest evangeli. Com podeu veure els temps dedicat a la religió era considerable, però, malgrat tot aquest bagatge cultural-religiós, resulta que en complir els 14 anys i deixar l'escola, només seguïem anant a missa els fills de les cases que tradicionalment hi anaven.

Aquest fet que tothom l'hem pogut comprovar, ens hauria de fer adonar que l'ensenyament religiós, a l'escola, no serveix de gran cosa; a penes per a saber recitar el pàrenostre que, i cal dir-ho també, molts de grans se l'havien de tornar a estudiar si el capellà els el preguntava com a formulisme abans de casar-los.

Dic tot això d'entrada i d'aquesta manera, perquè em sembla una mica exagerat que algú es pugui escandalitzar si els pares (o els alumnes grandets, que pel cas és igual) que no volen que a l'escola s'ensenyi religió. Aquests pares viuen la seva vida al marge de l'església (si no és per les coses que tradicionalment es fan a l'església, com batejar-se, casar-se i les cerimònies d'enterrament) i els seus fills, segurament, seguiran com ells...

Ser religiós, sentir-se catòlic i anar a missa i als altres actes litúrgics no depèn de si ha estudiat religió o no, o bé de si és una persona més o menys culta. La gent és catòlica o no, va a missa fa ús dels sacraments o no segons la seva FE; tot depèn de la fe de cadascú, i pel que jo sé, de fe no se n'ensenyava a l'escola. La religió (entre cometes) només és teoria, si no hi ha fe, aquesta teoria no serveix per a res.

Si partim de la realitat que apuntàvem més amunt (realitat que es pot comprovar científicament, si es vol) que els nois i noies (però menys noies que nois per raons de submissió familiar) quan entren en edats no escolars deixen sistemàticament d'anar a missa (a missa en el sentit de pràctica, ja que anar a missa per la festa major o per Setmana Santa té ben poc a veure amb el sentiment religiós) ens haurem d'adonar que tot el que van aprendre a l'escola els ha servit per poca cosa. En canvi, els que la pràctica religiosa la van viure de petits a casa seva, que van aprendre a resar el pare nostre abans de

saber llegir, que van aprendre a creure en Déu perquè a casa seva se sentia parlar de Déu com la cosa més natural del món, seguirien anant a missa encara que a l'escola no se'ls ensenyi religió.

Santa Teresa deia: "A Dios orando però con el mazo dando" Segurament que la Santa en dir això de "con el mazo dando" no es referia a reaccions violentes per a intimidar i coaccionar els altres perquè s'avinguin als nostres desitjos, sinó que volia dir, penso jo, que tots els creients havien de treballar amb honestedat i sobretot amb humilitat perquè amb aquest exemple puguin ésser capaços de irradiar i propagar aquest missatge d'esperança, aquesta fe amb Crist que va més enllà de totes les coses, però que, de cap manera es pot imposar aquesta esperança i aquesta fe a ningú per la força, encara que hom cregui que és pel seu bé.

Si la religió, doncs, és una assignatura que no farà canviar en res l'actitud de l'alumne en el dia de demà, l'ètica sí que pot influir d'una manera decisiva a que aquests xiquets i xiquetes d'ara siguin homes i dones responsables el dia de demà, perquè mitjançant l'ètica aprendran a conviure pacíficament, a compartir inquietuds, a respectar criteris, a valorar ideals... L'ètica és una assignatura que sí que es pot ensenyar a l'escola amb un gran percentatge de bons resultats. La religió, en canvi, s'ha de viure, compartir, encomanar... i per a tot això, el millor camí per arribar-hi és l'ètica.

A. Costafreda

TRES CULTURES

(L'ESPARDENYA, LA SABATA I EL BOLÍGRAF)

Quan uns anys endarrera ens trobavem en plena eufòria econòmica tant industrial com de serveis, la joventut camperola no vulgué aguantar més la marginació agrària, i també perquè no dir-ho al mateix temps enlluernats pels llums juspisejants i de coloretts que els oferien les grans ciutats, promocionat sempre per una salvatge propaganda consumista, sense pensar-s'ho massa va penjar les espadenyas d'anar pel camp i les va canviar per unes sabates baixes d'anar pel dur terreny d'asfalt i formigó.

Al primer any de viure dins aquelles arnes fetes de ferro i formigó i apretades unes a les altres, per a respirar una millor venien a passar vacances amb el primer 600 que varen comprar a terminis, als llocs d'on havien sortit. Arribaven tots vestits amb la seva camisa blanca i les sabates enllustrades per retrobar-se amb els amics que varen quedar-se, i les primeres paraules que et fotien per la cara eren les següents: Encara teniu "cordons" d'aguantar el sol, els mosquits, que si plou, que si fa fred i una administració tossuda que ni us vol escoltar. Allí, a la capital al cap de setmana cauen els bitllets verds un damunt l'altre i a "vivar" que són quatre dies.

Els que ens vàrem quedar portant les espadenyas, els miràvem tots bocabadats i amb certa enveja per tot allò que ens contaven de les grans ciutats, i dins el nostre pensament ens

dèiem:- Si jo hagués estat tan valen com ells, avui també vestiria camisa blanca, sabates enllustrades i tendria el meu 600 en lloc d'un parell de mules.

Però com que el món dóna més voltes que una baldufa, l'economia industrial i de serveis començà a patinar. I com que el capital des de sempre en lloc de prevenir tot això, tan sols ha tingut cura de fer més capital, l'única solució que troba és baixar les portes de les seves empreses i posar al carrer, en primer lloc, a tots aquells que un bon dia, en lloc de lluitar per millorar les seves condicions de pagès. Varen penjar les espartenyas enlluernats pels llums de coloretts de les grans ciutats.

Ara els de les sabates enllustrades prefereixen cobrar de l'atur o bé fer unes hores d'economia submergida en lloc de tornar cap a la seva terra i amb esforç e imaginació creativa començar una nova etapa de la vida, i el que és pitjor es queixen de la cistella de la compra, com si ells no sapiguessin el que costa omplir-la també, a tots aquells que encara continuen portant espartenyas.

I si aquesta ha estat a grans trets, la trajectòria de la immensa majoria de la joventut camperola en les dues últimes dècades, avui en comença una altra de nova i que podria ser encara molt més greu.

Si, avui com ahir quasi ningú de la joventut camperola vol l'aventura meravellosa de la creativitat de tirar endavant pel camí de la vida amb llibertat d'ésser ella mateixa. La nova joventut encara que sàpiga que són persones autòmates i programades, totes lluiten per arribar a conquerir un lloc dins l'Administració, privant-los de tota dimensió de superar, d'idear, és a dir sense altra motivació que l'interès de la "pela".

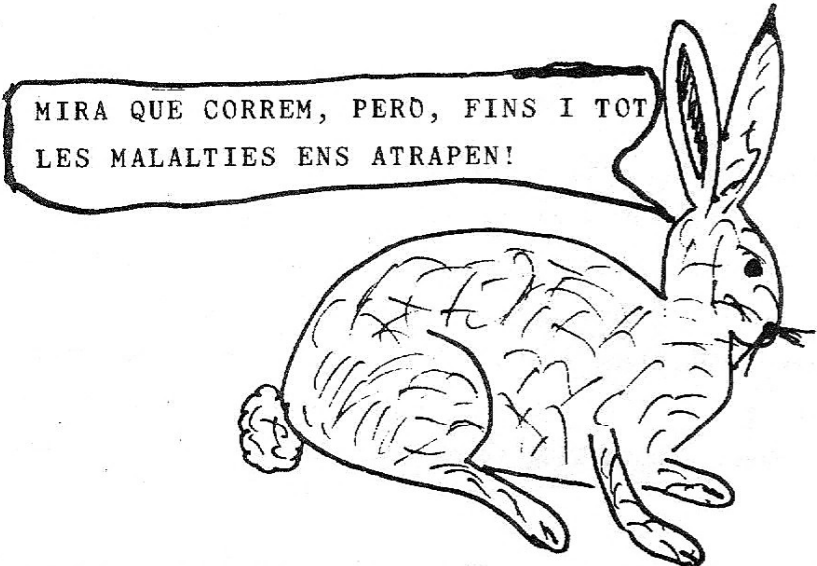
En arribar en aquest punt cal reflexionar i preguntar-se on està el "fet" de la qüestió per a voler seguir els camins que ja saben d'on surten i fins on van. Una societat, un país que la seva joventut renuncia a la il·lusió de ser creativa, tant en el món de la ciència, de la professionalitat de qual-sevol treball intel·lectual o manual, és un país i una societat morta.

Per tant sou vosaltres senyors polítics, els que us toca d'adreçar aquest poti poti, i que jo veig d'una manera molt senzilla, i que no és altra que apropant els nivells econòmics i els nivells de qualitat de vida. Si això no s'aconsegueix la joventut continuarà somiant amb les sabates, amb els "bolis" i cada vegada menys en portar espadenyes.

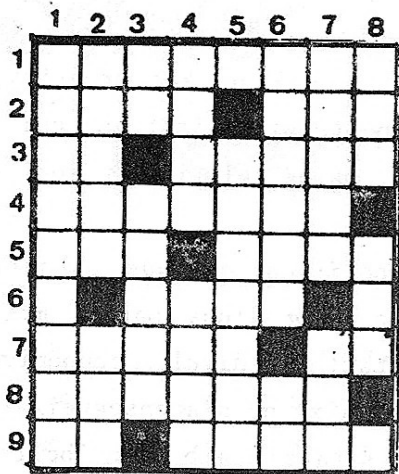
jomaes

HUMOR

(LES LLEBRES DELS TERME PATEIXEN UNA MALALTIA)



MIRA QUE CORREM, PERÒ, FINS I TOT
LES MALALTIES ENS ATRAPEN!



Mots Encreuats

HORITZONTALS:

1- Nom de dona. 2- Pertanyent a l'aire. En són exemples l'O-pus..., i l'Escala... 3- Afirmació. En plural, senyal del codi de circulació que t'obliga a aturar-te. 4- Botiga on es ven vi al detall. 5- Aire que s'escapa dels pulmons en l'expiració. Al revés, uneix, ajunta dues coses. 6- Consonant. Recobra la salut perduda. Consonant. 7- Narcís.... famós guitarrista. Al revés, nom de consonant. 8- Nom de varó. 9- Déu egipci. Animar el foc remouent els tions.

VERTICALS:

1- Certa mena d'arbre, fruit del qual es torra i es menja per totsants. 2- Pertanyent al rei. Nom de la primera dona bíblica. 3- Acabament d'infinitiu. Insecte himenòpter. 4- Que té el lloc sis. Al revés, superfície. 5- Consonant. Anar i venir de les persones o vehicles. 6- Que té les qualitats necessàries. Setena nota de l'escala musical. 7- País asiàtic. Lletra grega. 8- Al revés, conjunció alternativa. Lletres consecutives. Consonant.

f	e	s	p	a	t	u	l	a	i
m	o	r	t	e	r	h	o	r	o
j	n	r	o	e	v	y	s	e	a
u	z	p	q	u	i	s	e	l	l
r	e	l	l	u	c	z	t	l	o
t	i	a	g	h	i	a	r	u	s
o	o	t	g	o	e	l	i	c	s
m	t	u	p	a	e	l	i	a	a
c	a	s	s	e	r	o	i	a	c
c	u	p	t	e	v	i	n	a	g

Sopa de Lletres

Cercant dins d'aquest requadre, en totes les direccions, hi trobareu el nom de 12 estris de cuina.

SOLUCIONS

mots encruats

sopa de lletres

- 8- Sia. Abc. R.
 sit. 6- Idònia. Si. 7- Nepal. Eta.
 Vespa. 4- Sisè. Area. 5- T. Tran-
 1- Castanyer. 2- Real. Eva. 3- Ir.
- VERTICALS:
- Evarist. 9- Ra. Atiar.
 6- N. Sana. B. 7- Yebes. Ec. 8-
 Stops. 4- Taverna. 5- Ale. Alta.
 1- Cristina. 2- Aeri. Del. 3- Si.

HORIZONTALS:

C	U	P	T	E	V	I	N	A	G
C	A	S	S	E	R	O	L	A	C
M	T	U	P	A	E	L	L	A	A
O	O	T	G	O	E	L	I	C	S
T	I	A	G	H	I	A	R	U	S
R	E	L	L	U	C	Z	T	L	O
U	Z	P	Q	U	I	S	E	L	L
J	N	R	O	E	V	Y	S	E	A
M	O	R	T	E	R	H	O	R	O
F	E	S	P	A	T	U	L	A	I

BARBARISMES

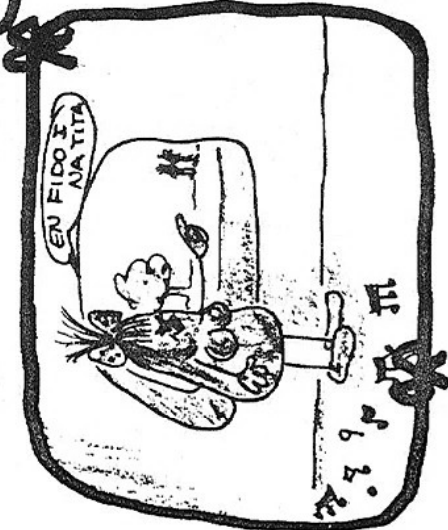
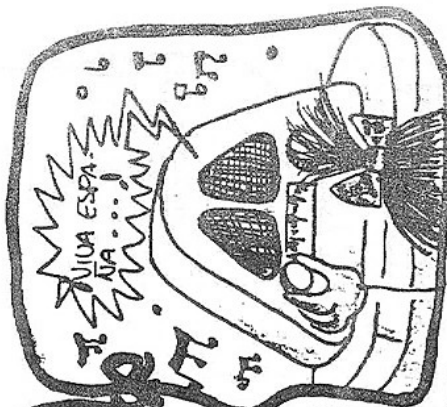
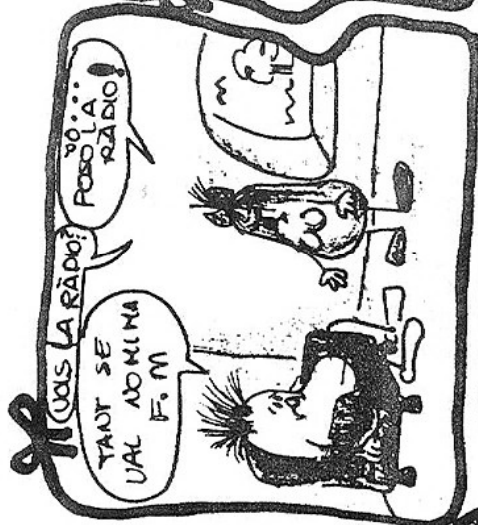
ES DIU

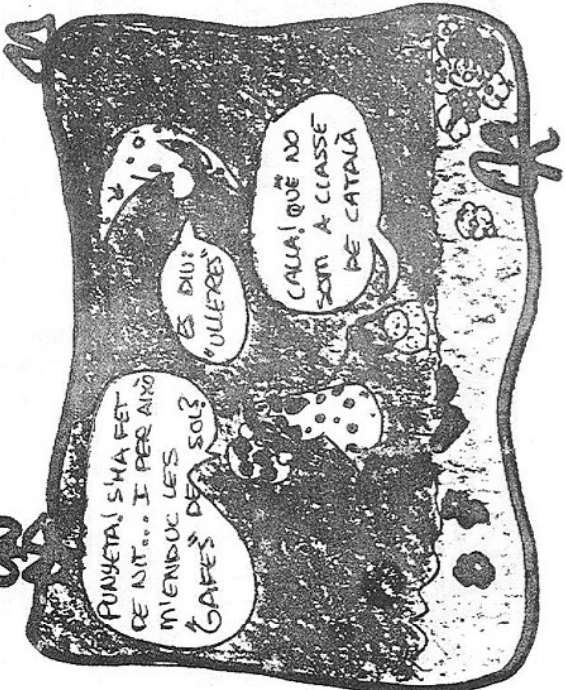
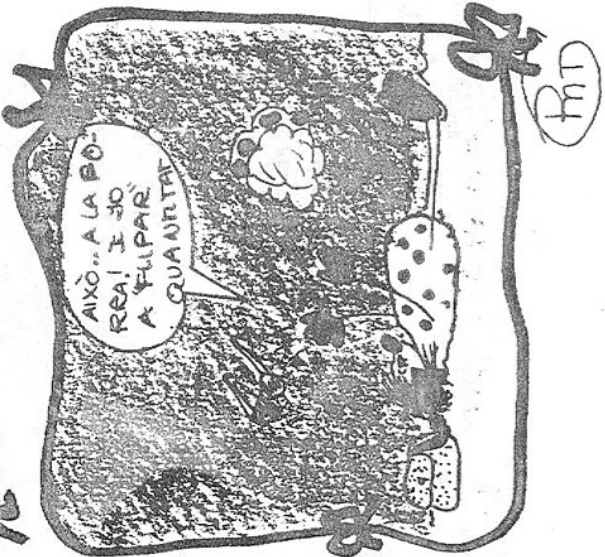
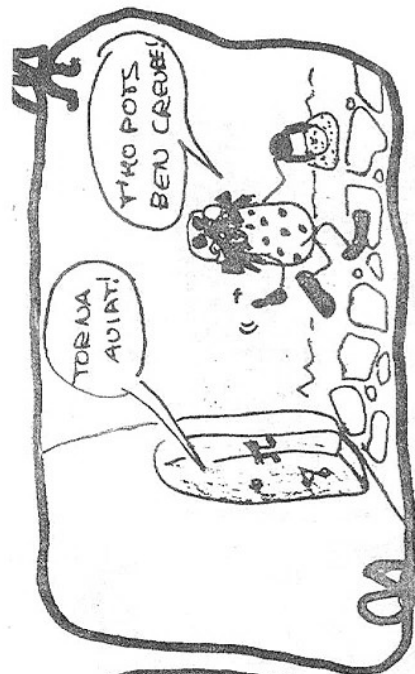
Me n'he olbidat
Es un metge cirujà
estic tot magullat
Hem de fer la revanxa
Això és molt rendable
Han post reparos
La petillara és de plata
Ha tingut un reventon
De repent ha vingut
El temps de recreo
Un portalàmperes
El plano de casa
He tingut pesadilles
Es va propassar
L'he pujat a hombros
M'ho he jalat
Una ampolla de legia
Em demanava una limosna
He fet mermelada de prèssic
El color marron
Aquest marmol és blanc
Menos mal que has vingut
M'he comprat un albornós
He estrenat un traje

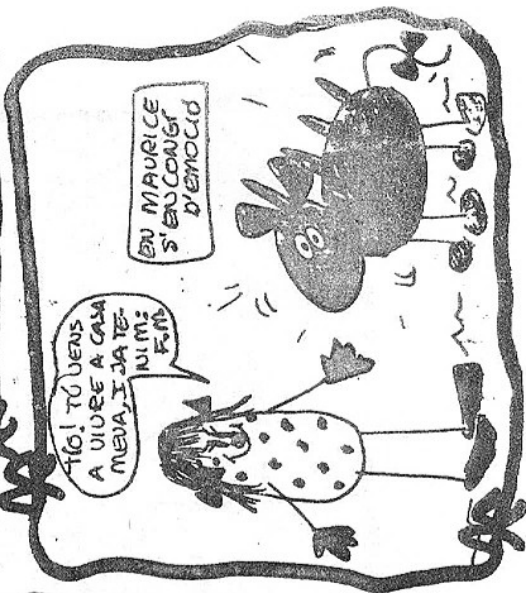
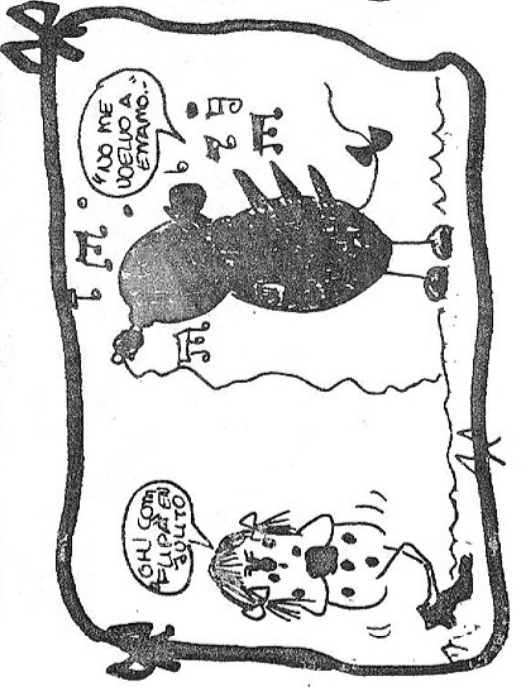
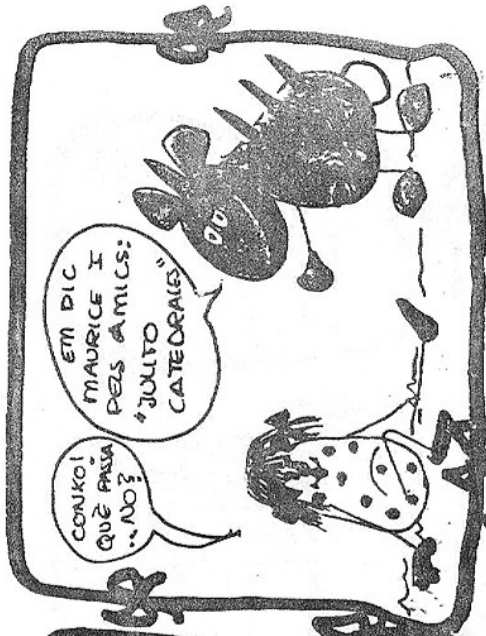
S'HA DE DIR

Me n'he oblidat
Es un metge cirugià
Estic tot magolat
Hem de fer la revenja
Això és molt rendible
Han posat objeccions
La cigarrera és de plata
Ha tingut un rebutament
De sobte ha vingut
El temps d'esbarjo
Un portarbombetes
El plànol (o pla) de la casa
He tingut malsons
es va excedir
L'he pujat al coll
M'ho he cruspit tot
Una ampolla de lleixiu
Em demanava una almoina
He fet melmelada de prèssic
El color marró
Aquest marbre és blanc
Encara sort que has vingut
M'he comprat un barnús
He estrenat un vestit

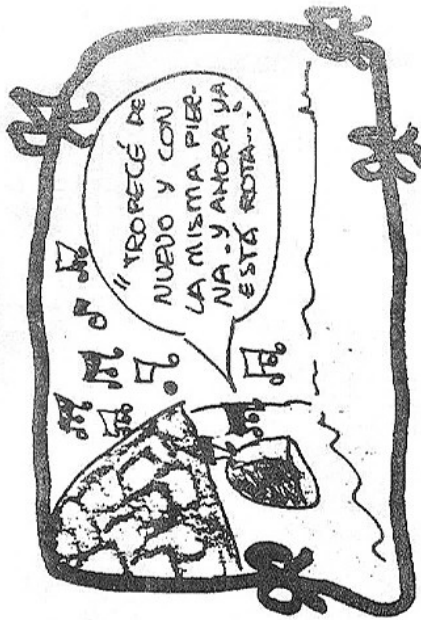
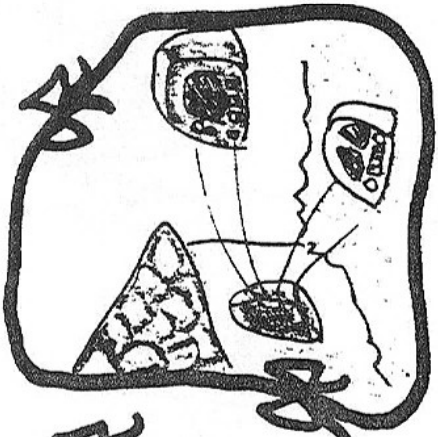
Miss Zaira D'au Marce



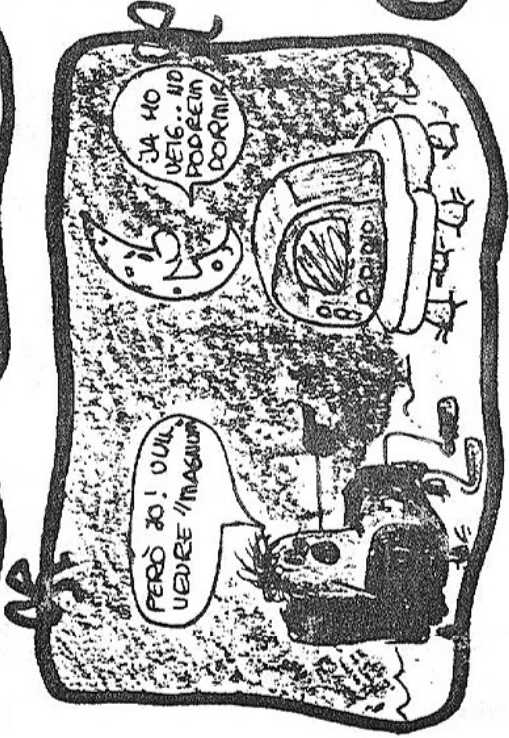




JÀ NI LA TELE-
VISOR, NI LA RA-
DIO NI PINTAUBEN
RES EN AQUELLA
CASA.
EN MAURICE:
"JULITO CATE-
DRALES", FOU
LA NOUA DISTRAC-
CÓ.

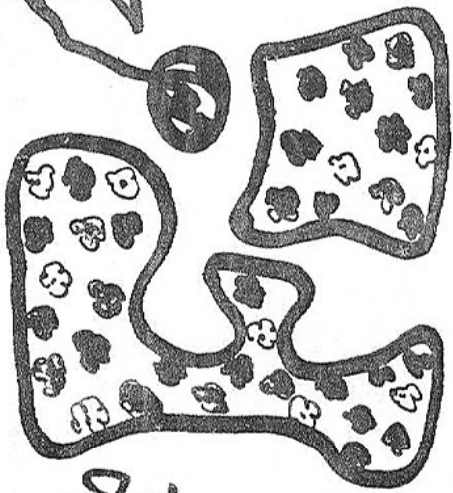


"TROBECÉ DE
NUEVO Y CON
LA MISMA PIER-
NA... Y AHORA YA
ESTÁ ROTTA..."



PERÒ JO! OUI!
VEURE "MAGNUM"

JÀ HO
VEÛG... HO
PODEÛM
DORMIR



DARRERA DEL MIRALL

CONTINUACIÓ

Era un dia d'aquells quan encara feia bo i hom podia passejar-se tranquil·lament entre els arbres que comencen a perdre les fulles. Tenia llavors quasi disset anys.

L'oncle Julià l'esperava a la mateixa porta, mentre en Manuel baixava les escales interior de l'institut molt estranyat per aquella visita en hores de classe:— que haurà passat? — es preguntà ell. Per altra part havia advertit cert aire compassiu en les paraules del director del centre quan li anuncià la visita. Tot plegat, res de bo, pensà.

Només creuar el llindar de la porta l'oncle amb els ulls plens de llàgrimes l'abraçà.

— Però, que ha passat oncle?

Aquest entre plons sanglotava la mort del germà —Fill meu el pare es mort!—

—Mort, mort... com és possible... però si tot just fa tres hores que...

—Si, Manel, sí, el tractor li ha caigut a sobre i...

—No pot ser... és impossible això que dieu...

—Sembla increïble però... I l'oncle Julià li explicà els detalls de l'accident.— La trasella pesava massa per aquell tractor...

En Manuel Ezquerda no se'n podia avenir, estava segur que tot era un mal somni que desapareixeria al punt primer del matí. Ningú dels dos digué res durant tot el camí fins al poble,

potser per això sentí tan tondament intenses les campanes, tan gran el seu solemne repicar, que esberlava tot l'aire en agudes esclatxes de tristesa que angoixosament se li clavaren al cor, talment com la figura desencaixada de la mare desconsolada i que absent de tot i de tots es desfeia en gemecs d'aflicció.

Disset anys han passat de llavors, la meitat de la seva vida, disset anys, deixar els estudis treballar de pagès per tirar endavant la casa o tornar al banc tots els diners del crèdit. Disset anys, el seu pare n'havia viscut quaranta quatre, la mare en tenia quaranta, llavors ... El temps malgrat tot va passant, o potser som nosaltres que ens movem al seu entorn, marcant al voltant de la seva superfície, tots els canvis que experimentem, cada hora, cada minut, cada segon de vida, fins que quelcom en algun lloc ens detura per sempre i ja no ens movem als volts de tota aquella superfície temporal, davant les busques immovils de cap rellotge. Alguns aquesta quietut absoluta l'anomenen transcendència, trànsit cap una altra forma superior de vida, d'altres que només creuen en la naturalesa material de l'entumà afirmen que tota vida té un principi i un final. Però pocs saben amb propietat de la mateixa vida en un sentit concret, centrat només en el seu aspecte duratiu limitat intrascendental i que a la fi és el que realment ens conté entre les seves flaçades.

Pocs, ben pocs saben explicar què vol dir viure i no morir.

Manuel Ezquerda estimava la literatura, per això li hagués agradat tant estudiar críticament les grans obres, registrar els mots per buidar-los o omplir-los de significats i desentits, transformar-los en un univers de realitats, de ver-

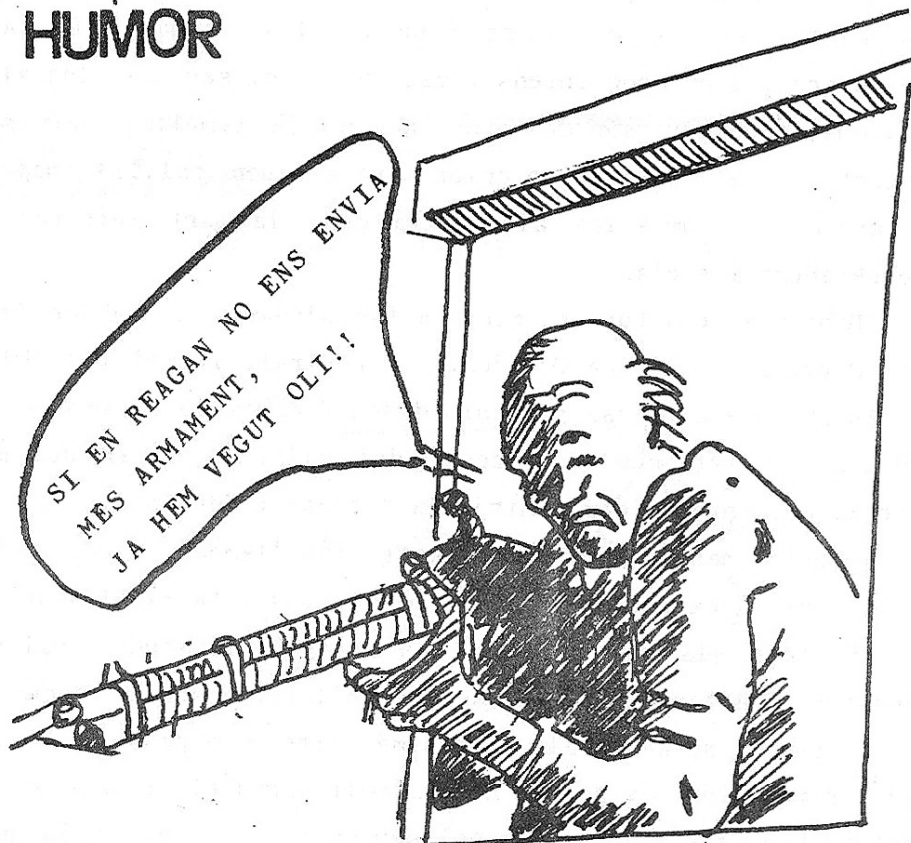
semblances o d'il·lusions, recórrer amb els ulls i la ploma plecs de papers per tal de satisfer la seva curiositat, les seves apetències expressives. El professor de tercer l'animava tant però... el pare restava quiet, mort dins el féretre, mossèn afegi unes paraules d'adieu, la família es negà a passar el condol. Encara feia bo, però haviat la nit refrescaria.

Manuel firmava cada apartat de la novel·la que escrivia amb les seves inicials, la titulava "DARRERA DEL MIRALL".

CONTINUARÀ

F.G.F.

HUMOR



CONEGUEM LA NOSTRA FAUNA

L'ORIOI

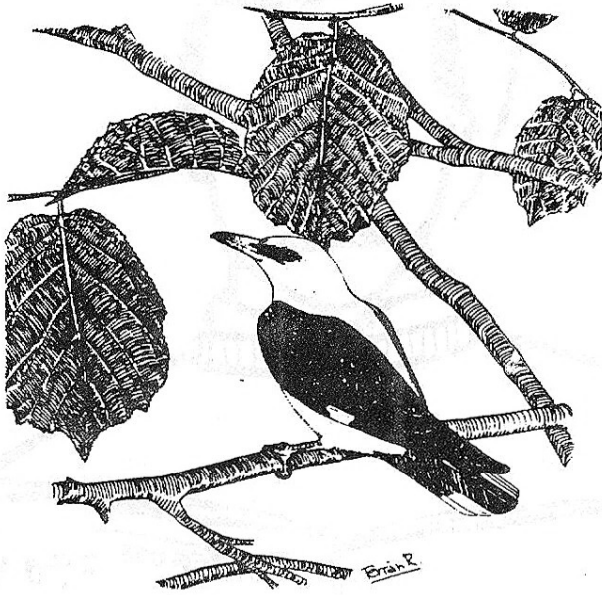
FITXA TECNICA: (oriolus oriolus, família del oriòlids) Ocell de l'ordre dels passeriformes que pot amedir 24 cm d'envergadura.

DISCRIPCIÓ: L'oriol presenta un diformisme sexual molt marcat, més en el color del seu plumatge que en el seu tamany. El mascle és groc, d'un groc intens i viu en tot el seu cos, les ales i la cua, en canvi, són de color negre. La femella, molt més discreta, té el plumatge de color verd groguen pàl·lid uniforme tant al cos com a les ales i la cua, la part inferior és lleugerament més clara.

Habita a tota Europa, menys a Escandinàvia i Sud de Grècia. Hiverna a l'Àfrica Occidental i Central, al Sud del Sahara. Encara que a Artesa no tenim dades fiables de la seva arribada, ho deu fer, com a la resta del país, a partir del mes d'abril i s'entorna com a mitjants d'Agost i Setembre.

L'oriol mascle, pel seu plumatge tan llampanant (groc i negre intensos) és potser el moixó més vistos i fàcil d'identificar de tots els que crien a les nostres latituds; malgrat aquestes característiques no sempre se'l pot observar degut al seu costum de posar-se als arbres més alts i espessos. El seu cant és melodiós, de poques notes, molt agradable i alhora inconfundible. A vegades només pel seu cant podem notar la presència d'aquesta au prop nostre.

Quan al nostre terme els espais oberts (sense arbres fruiters) eren abundants, es podia veure escampats pels trossos algun noguer ferm i ufanós que eren els arbres que l'oriol triava amb molta preferència, per a fer el seu niu, el qual penjava d'una branca, amb una mena d'ansa semblant una petita cistella, ben camuflada dins l'espés fullatge.

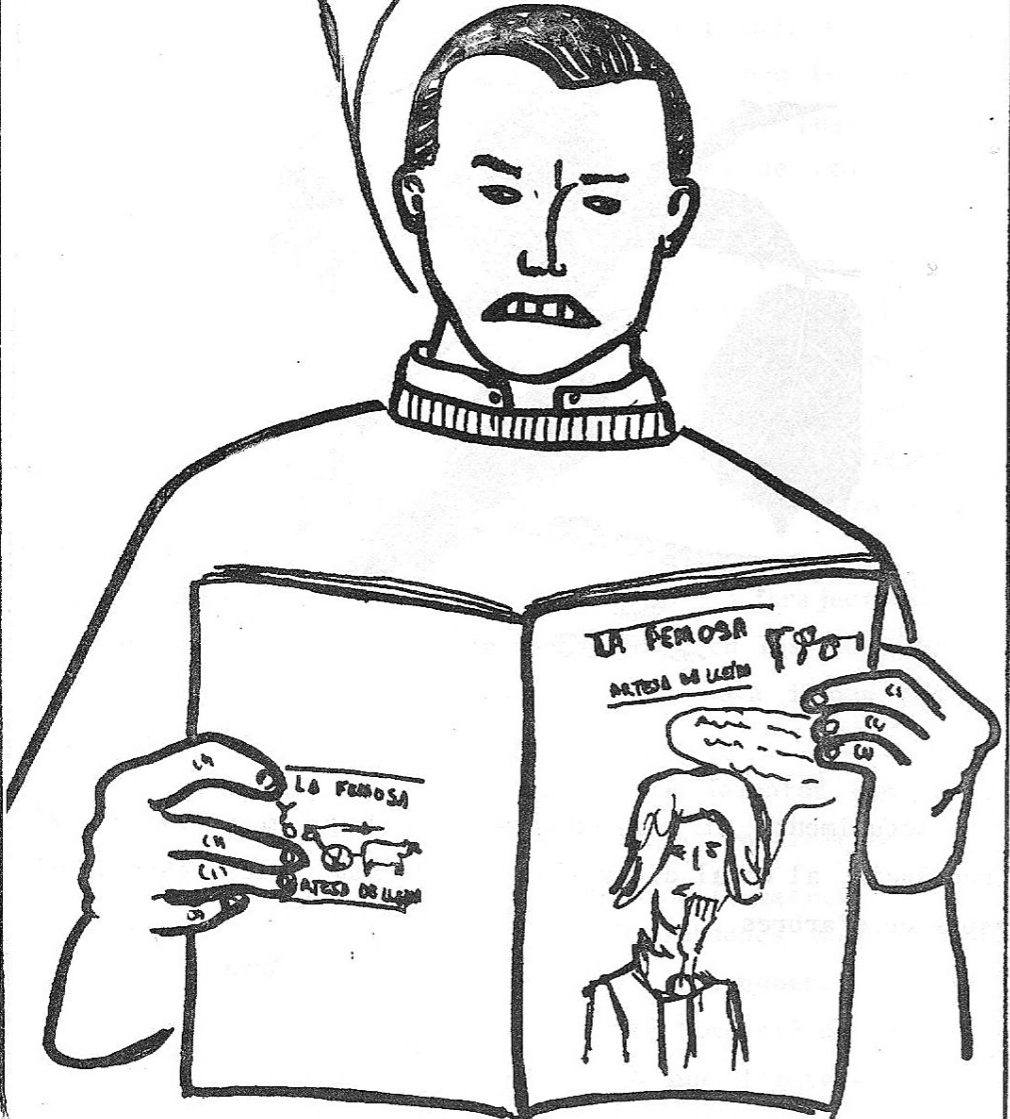


Actualment, si som observadors, el podem veure amb més freqüència, al canal d'Urgell i a la Femosa, a les zones de més espessor d'arbres.

Arna

HUMOR

CLOATS CONTRA ELS INFIDELS ?
I UN BE NEGRE!!



CENT ANYS DE "CANIGÓ"

Escaent-se enguany el primer centenari de la publicació de "Canigó", el famós poema èpic de Mossen Cinto Verdaguer, ens ha semblat bé recopilar alguns dels seus versos per a publicar a LA FEMOSA com a homenatge al seu autor.

Encara que no hi ha una data exacta del començament de la Renaixença, tothom està d'acord a assenyalar com a un dels inicis, la publicació del poema "La Pàtria" de Bonaventura Carles Aribau el 1833. Si els inicis de la Renaixença són foscos el seu acabament no és més clar, ja que algú la fa allargar fins al començament d'aquest segle, però oficialment es fa coincidir amb la publicació de "Canigó" i d'aquí la importància d'assenyalar aquest primer centenari.

Mossen Cinto Verdaguer és el poeta màxim d'aquest període i un dels més grans poetes de tots els temps dels que han escrit en català. Va néixer a Folguerola (Osona) el 1855 i morí a Vallvidrera-Barcelona el 1902. estudià al seminari de Vic on fou ordenat sacerdot el 1870.

"Canigó" és un poema llarg (a la ratlla dels 4000 versos) que narra els orígens llegendaris de la Catalunya cristiana a través de la història cavalleresca, d'encantaments demoníacs de procedència folklòrica. "Canigó" està dividit em XII cants i un epíleg dividits a la vegada en diferents parts. Espigant dins d'aquest mar de versos n'hem extret uns quants de diferents estils que ens poden ajudar a tenir una visió d'allò que

s'hi cou, i que reproduim més andevant.

Cal advertir que el text que hem utilitzat per a fer aquesta tria està escrit amb ortografia no fabriana, i encara que hem intentat passar-los a l'ortografia oficial, tenen encara aquell regust arcaic amb què els autors de la nostra Renaixença escrivien en català.

oooooooooooooooooooo

CANT I

L'APLEC (fragment)

Amb son germà, el comte de Cerdanya,
com l'àliga que a l'àliga acompanya,
davalla Tallaferro del Canigó un matí;
ve amb son fill de caçar en la boscúria,
quan al sentir-hi mística cantúria
se n'entrà a l'ermitatge devot de Sant Martí.

El Sant, des del cavall, vestit de malla,
encés d'amor, d'un cop d'espasa talla,
per abrigar a un poble, son ribetat mantell;
Genti, l'aligó tendre, sa armadura
contempla, i, amb coratge que no dura:
-Mon pare- diu, -voldria ser cavaller com ell.

¿No he feta amb vos contra Almanzor la guerra?
¿M'ha vist l'espatlla l'enemic? La terra
no reguí jo amb sang meva i amb sang de sarraïns?
¿Per què l'elm i l'escut que a tants donareu,
a mi, a mi sol, fill vostre, me'l negareu?
¿No infanten ja les mares guerrers i paladins?

CANT V

TALLAFERRO (fragment)

No es mort el comte encara, sols és ferit,
és ferit de l'espatlla per arma vil;
no la manegen nobles, són assessins.
No tant com la ferida sento el despit,
quan tots els seus veu caure i entre enemics;
quan veu que se'ls en duen, pensa morir!
Catorze moros negres, bons per butxins,
amb cadenes el lliguen, com un mastí.
A l'alçar-se de terra llença un sospir:
-;Maleïda la fletxa que m'ha ferit!
-¿per què el cor no em passava de mig a mig?-
A l'aigua se l'en duen, més aigua endins.
Ai poble de Colliure, que n'ets de trist
pel comte Tallaferro que tens cautiú,
cautiú dintre d'una barca de sarrains!
Negroses són les ones, negra és la nit,
puix núvols d'ales fosques la van cobrint,
i està més negre encara el seu esperit,
el seu esperit que plora dintre aquells llims.
Aixeca els ulls enlaire, plorant a rius
-En aquesta hora ajudeu-nos, ¡oh Jesucrist!

MUNTANYES REGALADES (fragment)

Quan Barcelona era un prat
ja Miralda era ciutat,
forts gegants l'han aixecada,
que de pedra amb glavi tosc
quan els veien dintre del bosc
fins els roures tremolaven.

L'aixercaren fent ensals,
amb reblums de quatre pams,
amb palets de quatre canes,
entre el secà i l'aiguamoll,
com la vila de Ripoll
entre mig de dues aigues.

Allí tinc el meu casal,
tancadeta amb un penyal
sota el casal hi ha una balma;
de joiells d'argent i d'or
allí guardo mon tresor
com sos bonics una garsa.

El millor que hi he trobat
és eix espill encisat
que enamora a qui s'hi aguita,
el mànec sol que sosté
aguesix diamant seré
val la corona d'Espanya.

Muntanyes regalades
són les del Canigó,
elles tot l'any floreixen,
promavera i tardor.

CANT VII

NOGUERA I GARONA (fragment)

De Beret l'immensa plana
té la forma de bressol,
té muntanyes per barana
on com mare aguaita el sol.

Té per alta capçalera
la muntanya de Cabrera.
La geganta cordillera
per bressar sos fills la vol.

La Noguera i la Garona
són els fills que Déu li dóna,
que ja al nàixer s'empaitaren,
corregueren i saltaren,
com dos nins joguinejant.

Noguera per Alós
tot joguinós.
Garona peer Aran
tot rondinant.

CANT XII

COR FINAL

Glòria senyor! tenim ja pàtria amada;
que altívola és, que forta al despertar!
al Pirineu mireu-la recolzada,
son front al cel, sos peus dintre la mar.

Branda amb son puny la llança poderosa;
el que ella guanye ho guardarà la Creu;
sobre son pit sa filla hermosa
que ens fa alletar amb fe i amb amor seu.

Brecem-la encara en aquest bressol de serres,
enrobustim sos braços i son cor;
sos braços fem de ferro per les guerres,
més per la pau omplim sin pit d'amor!

Pàtria, et dóna ses ales la victòria;
cpm un sol d'or ton astre es va llevant;
llença a ponent el carro de la glòria;
puix Déu t'empeny, oh Catalunya! avant.

Avant: per monts, per terra i mars no et pares
ja t'és petit per tron el Pirineu,
per ésser gran avui et despertares
a l'ombra de la Creu.

